

Communicatieplan Dopingzaken

januari 2015

Inhoudsopgave

1. Inleiding	pag. 3
2. Communicatiebeleid bij dopingzaken	pag. 4
2.1. Analyse: doping in de media	pag. 4
2.2. Kernboodschap	pag. 5
2.3. Communicatiestrategie	pag. 5
2.4. Doelgroepen	pag. 7
2.5. Communicatiemiddelen	pag. 7
3. Organisatie van communicatie dopingzaken	pag. 8
3.1. NOC*NSF en de sportbonden	pag. 8
3.2. Rol betrokken partijen	pag. 8
3.3. Aanspreken woordvoerders	pag. 9
3.4. Borging communicatie dopingzaken	pag. 9
 Colofon	 pag. 10
Bijlagen	
1. Visiedocument doping in Nederland	pag. 11
2. Gedragscode woordvoering dopingzaken	pag. 12
3. Factsheet doping Nederland	pag. 14
4. Rollen en taken communicatie dopingzaken op hoofdlijnen	pag. 17
5. Statements in geval dopingzaak	pag. 18
6. Questions & Answers dopingzaken	pag. 19
7. Stroomschema en draaiboek communicatie dopingzaken	pag. 21
8. Implementatieplan communicatie dopingzaken voor sportbonden	pag. 24
9. Advies Openbaarmaking tuchtrechtspraken voor sportbonden	pag. 25
10. Communicatieprotocol dopingzaken gebruikt tijdens Olympische en Paralympische Spelen	pag. 31
11. Analyse	pag. 35

1. Inleiding

In dit plan wordt uitgewerkt hoe in geval van dopingzaken de communicatie door diverse betrokkenen tot ieders tevredenheid kan verlopen. De topsportbonden hebben daarin een centrale rol. Dit is de tweede editie van het communicatieplan Dopingzaken. De eerste is verschenen in november 2013. De opdracht voor dit plan is verstrekt door NOC*NSF, in afstemming met de Klankbordgroep Doping van NOC*NSF.

Uit diverse stukken, maar ook uit publiciteit rond grote dopingzaken zoals die van wielrenner Lance Armstrong in 2012, blijkt dat er weinig afstemming van woordvoering over doping plaatsvindt. Niet procedureel (wie, wanneer) en niet inhoudelijk (de juiste boodschap). Woordvoering wordt gedaan door een groot aantal partijen, al dan niet in afstemming. Dat leidt tot inconsistentie in de woordvoering, soms zelfs tegenspraak, en irritaties omdat belangrijke partijen niet goed op de hoogte zijn. Daardoor ontstaat een ongewenst beeld rondom doping(zaken), namelijk: controles richten zich tegen de sporter en de sport (in plaats van bescherming van de sporter en de sport), het antidopingbeleid staat ter discussie en komt niet tot zijn recht door tegenstellingen.

Ook valt op dat in de stukken en in de woordvoering geen consistent gebruik wordt gemaakt van statements over het hogere doel (fairplay en bescherming van de sporter). De kernboodschap ontbreekt. Dat is op zich vreemd omdat alle betrokkenen met hetzelfde hogere doel bezig zijn: een eerlijke sport en bescherming van de sporter. Tegen deze achtergrond is de wens ontstaan om een communicatiebeleid ten aanzien van dopingzaken te ontwikkelen.

De **doelstelling** van dit communicatiebeleid is:

“Bijdragen aan een vlotte gang van zaken (tijdig gekende betrokken partijen, afstemming boodschap, beheerste media aandacht) rond doping (gerelateerde) zaken en aan de overall doelstelling van eerlijke sport, bescherming van de sporter en integriteit van de sport?”

Communicatie is hier te verstaan als interne communicatie (onderling tussen betrokken partijen) en externe communicatie (publiciteit via de media). Dit document heeft echter alleen betrekking op de communicatie van dopingzaken en gaat in het beginsel niet over Public Relations, Public Affairs en communicatie rondom antidopingbeleid. Uiteindelijk wordt het welslagen van de communicatie over dopingzaken bepaald door het beeld in de media.

De ‘doping gerelateerde zaken’ in dit plan hebben alleen betrekking op de georganiseerde sport en niet op doping in de ongeorganiseerde sport, zoals fitness. Het gaat daarbij om de volgende onderwerpen: dopingcontrole, uitslag dopingcontrole, whereabouts(systeem), antidopingbeleid en tuchtrechtspraak.

2. Communicatiebeleid bij dopingzaken

Een goed communicatiebeleid is gebaseerd op een analyse van de situatie en bestaat uit een eenduidige visie en kernboodschap, een communicatiestrategie, een overzicht van de doelgroepen en verschillende communicatiemiddelen. Deze onderdelen worden in dit hoofdstuk nader uitgewerkt.

2.1 Analyse: doping in de media

Om de gewenste visie en communicatiestrategie bij dopingzaken te kunnen bepalen is in 2013 gestart met het maken van een analyse van de huidige situatie en context waarbinnen de communicatie rondom dopingzaken plaatsvindt. Een korte analyse van het thema doping in de media volgt in deze paragraaf. De volledige analyse is te vinden in bijlage 11.

Omdat in de sport de gang van zaken in de media rond dopingzaken met name zorgen baart, is gekeken naar de media aandacht voor dopingzaken. Enerzijds in hoeveelheden, anderzijds inhoudelijk op de thema's die in de media naar voren komen. Dit laatste is weer relevant om voor het eigen communicatiebeleid te weten op welke thema's ingespeeld moet worden.

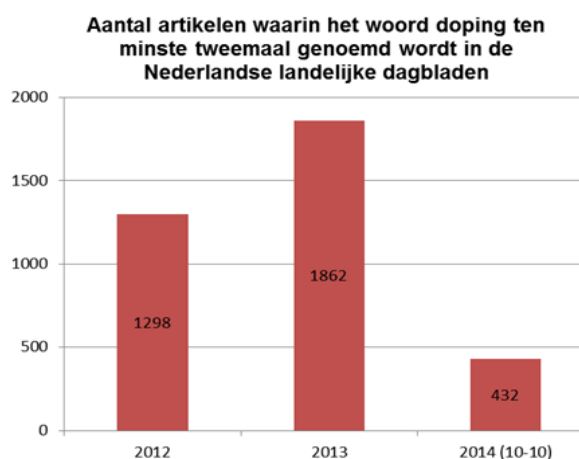
Dopingzaken krijgen uitgebreid aandacht in de media. Van 1 januari 2012 tot 1 mei 2013 zijn in totaal 8.968 artikelen in de Nederlandse dagbladen verschenen. Veel van deze artikelen betroffen de zaak Armstrong in het najaar van 2012. Bezien is wat de score is van de combinatie van het woord doping met expliciete begrippen als liegen, vals spelen, eerlijke sport, gezondheid in de artikelen over doping:

- Aantal artikelen m.b.t. 'liegen': 304
- Aantal artikelen m.b.t. 'bedriegen': 209
- Aantal artikelen m.b.t. 'vals spel': 84
- Aantal artikelen m.b.t. 'vrijgeven/accepteren van doping': 93
- Aantal artikelen m.b.t. 'gezondheid': 194
- Aantal artikelen m.b.t. 'eerlijke/schone sport': 102
- Aantal artikelen m.b.t. 'strafmaat': 29.

Het expliciete gebruik van relevante begrippen is op het totaal van het aantal artikelen beperkt (1.015 op 8.968 artikelen). In het merendeel van de artikelen zijn deze begrippen impliciet aan de orde, zonder dat ze zelf worden gebruikt. Dat betekent dat in het overgrote merendeel van de media-aandacht de betrokken normen en waarden niet expliciet aan de orde komen. Bij de expliciete onderwerpen gaat het in de eerste plaats om 'liegen en bedriegen' en 'gezondheid'. Voorts valt op dat door geen enkele partij een kernboodschap doping wordt gehanteerd in de media. Ook in de sociale media houdt doping de gemoederen bezig. In 2014 werden tot 10 okt. 19.770 Tweets over doping geplaatst, 7.182 Facebook berichten, 4.713 nieuwsitems, 1.801 meldingen op fora en 1.129 op blogs.

In 2014 is er (tot 10 okt.) vergeleken met de voorgaande jaren een opvallende daling te zien van het aantal artikelen in de Nederlandse dagbladen waarin het woord doping tenminste twee keer wordt vermeld. De aandacht voor het thema in de media verschilt dus per jaar.

Op basis van de analyse die in 2013 is uitgevoerd is geconcludeerd dat de communicatie primair de issues 'liegen en bedriegen' en 'gezondheid' moet aanpakken. Een consequent gehanteerde kernboodschap in woordvoering is nodig om dit te bereiken.

2.2 Kernboodschap

De (kern)boodschap moet door alle partijen (uit)gedragen worden. Deze luidt als volgt:

“Doping in de sport” wordt bestreden om drie redenen:

- 1. Eerlijke sport (respect, geen competitievervalsing)***
- 2. Integriteit van de sport (regels onvoorwaardelijk nageleefd)***
- 3. Gezondheid sporter (voorkomen gezondheidsrisico's)***

Doel hiervan is handhaven van het vertrouwen in de sport.

2.3 Communicatiestrategie

De communicatiestrategie betreft een aantal keuzes over de aanpak van de communicatie rondom dopingzaken op basis waarvan communicatiemiddelen kunnen worden ontwikkeld en ingezet.

Voorwaarden voor een effectieve communicatie rondom dopingzaken zijn:

1) Discipline

Afspraken maken en afspraken nakomen. Alle betrokken partijen dienen zich te houden aan de gemaakte afspraken in de procedure en in de woordvoering. Dit is nodig om tot consistentie in de boodschap te komen.

2) Voorlichting

Neem communicatieafspraken en –middelen mee in de voorlichting over doping (meestal uitgevoerd door de Dopingautoriteit).

3) Duidelijke taak- en rolverdeling

Zowel de Dopingautoriteit (opsporing en hulp) als de sportbonden (aanklager en belangenbehartiger) vervullen een dubbelrol. Dat kan leiden tot verwarring en irritatie en daarmee samenhangende ongewenste publiciteit bij dopingzaken. Helderheid over de taak- en rolverdeling is daarom van belang. Maar ook centralisatie van tuchtrechtspraak en het Vertrouwenspunt Sport kunnen een positief effect hebben op het voorkomen van verwarring en irritaties.

4) Aandacht voor privacy betrokkenen

De procedure die gevolgd wordt bij dopingzaken moet dusdanig in elkaar zitten dat een vlotte gang van zaken in de interne en externe communicatie mogelijk is en dat er aandacht is voor de privacy van de betrokkenen. De Europese regels met betrekking tot de bescherming van persoonsgegevens (privacy) hebben invloed op de communicatie rond dopingzaken, met name ook waar het gaat om de publicatie van tuchtuitspraken. Het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) heeft laten weten dat de algemene verplichting uit de WADA Code om dopingveroordelingen publiekelijk bekend te maken in strijd is met Europese privacy regelgeving. Dit advies van het CPB werkt echter niet in de praktijk bij de communicatie rondom dopingzaken. Het CPB heeft concrete bevoegdheden om op te treden tegen organisaties die desalniettemin die verplichting naleven, zoals het opleggen van boetes. Daarom is in afstemming met het CPB, experts en bonden een advies opgesteld over hoe bonden in de praktijk invulling kunnen geven aan deze regelgeving. Dit heeft geresulteerd in een Advies openbaarmaking tuchtrechtspraken (oktober 2014). Het volledige advies is te vinden in bijlage 9.

5) Afstemming met Internationale Federatie

Een goede afstemming tussen de (nationale) bond, de Dopingautoriteit en de Internationale Federatie is cruciaal. Het verschilt per Internationale Federatie hoe de communicatie m.b.t. een dopingzaak verloopt. In sommige gevallen worden sporters rechtstreeks benaderd door de Internationale

Federatie, zonder dat de bond wordt geïnformeerd. Bonden kunnen dan voor verrassingen komen te staan. Daarom is het van belang dat elke bond vooraf identificeert wat de rol van zijn Internationale Federatie is bij een dopingzaak. Hoe handelt de Internationale Federatie en welke consequenties heeft dit voor de bond en de sporter? Het draaiboek van de communicatie kan hier vervolgens op aangepast worden. Wanneer de bond goede contacten heeft met de Internationale Federatie kan de bond ook proberen om het kernstatement in de woordvoering door de IF gehanteerd te krijgen.

Op de volgende manier wordt invulling gegeven aan de communicatiestrategie rondom dopingzaken:

1. *Onderstrepen van het belang van dopingbestrijding door alle betrokkenen.*
Het is van belang dat de sport zich positief uitspreekt over de bestrijding van doping. Vooral uitspraken van topsporters zelf over het belang van goede dopingcontroles in lijn met de kernboodschap kunnen een goede publicitaire uitwerking hebben.
2. *Dopingzaken niet onnodig groot maken; beperking van de intensiteit en duur van de publicitaire aandacht, met name door geen initiatieven te nemen die de zaak publicitair groter en langduriger maken.*
Terughoudendheid met persberichten, interviews en reacties naast het eigen persbericht en eigen statement is gewenst gedurende de procedure en daarna. Uitgangspunt is dat pas nadere uitspraken worden gedaan nadat de tuchtrechter zich heeft uitgesproken.
3. *Mogelijkheid tot afstemming tussen sporter en bond met één aanspreekpunt (het Vertrouwenspunt Sport).*
Het Vertrouwenspunt Sport biedt (top)sporters, talenten, begeleiders en hun directe omgeving een loket waar zij terecht kunnen met persoonlijke vragen, dilemma's of meldingen die vertrouwelijk zijn. Ten aanzien van doping kan men voor vier functies terecht bij het Vertrouwenspunt:
  - 1) Vertrouwelijk advies.
  - 2) Meldingen van (vermoedens van) dopingovertredingen (van zichzelf en/of anderen) .
  - 3) Begeleiding, als de sporter een brief heeft gehad van de Dopingautoriteit dat een dopingovertreding is geconstateerd.
  - 4) Klachten over de Dopingautoriteit.

Met name bij de begeleiding van sporters waarbij een dopingovertreding is geconstateerd, kan het Vertrouwenspunt de sporter op basis van dit plan adviseren over de communicatie en eventuele afstemming met de bond.
4. *Publiciteit (jaarlijks) opzoeken over antidopingbeleid in Nederland en in de rest van de wereld op een natuurlijk moment*
Van belang is dat de belangrijkste partijen regelmatig (jaarlijks) aandacht genereren voor het antidopingbeleid, waarin het belang, de kernboodschap e.d. kunnen worden benoemd. De Dopingautoriteit houdt bijvoorbeeld een jaarlijkse persvoorlichtingsbijeenkomst, geeft een jaarverslag uit, en verstuurt een persbericht met cijfers/feiten over het afgelopen jaar.
5. *Elementen uit het communicatiebeleid dopingzaken meenemen in voorlichtingsbijeenkomsten en -materialen*
Om de kernboodschap en afspraken uit het communicatieplan te borgen is het gewenst om elementen hieruit mee te nemen in de voorlichting aan sporters en andere betrokkenen. Dit kan bijvoorbeeld door informatie op te nemen in de Dopingwaaier-App en door informatie te verstrekken via het Vertrouwenspunt Sport.

2.4 Doelgroepen

Het communicatiebeleid richt zich op de volgende doelgroepen, waarbij per doelgroep is aangegeven wat er bereikt moet worden:

- Topsportbonden: toepassen communicatiemiddelen, gedragen volgens instructie.
- Sporters: gedragen volgens instructie.
- Journalisten: helderheid bij wie ze moeten zijn bij dopingzaken, krijgen een verhaal.
- Publiek: consistent beeld dopingbestrijding; vertrouwen in de sport.
- Dopingautoriteit: in goede afstemming met de sport uitvoeren van dopingtaken.
- NOC*NSF: doel om doping, dopingzaken onder controle te krijgen is bereikt.
- Tuchtinstanties: goede samenwerking met de sport, hele sport dekkend geregeld.
- Ministerie van VWS: beeld dat de sport doping goed onder controle heeft.
- Internationale Federaties: informeren over de (communicatie)aanpak in Nederland.

2.5 Communicatiemiddelen

Op basis van de analyse en strategie zijn de volgende middelen ontwikkeld die kunnen worden ingezet bij de communicatie rondom dopingzaken. Per instrument is benoemd wat het doel daarvan is.

- Visiedocument doping in Nederland ([zie bijlage 1](#)): eenduidige boodschap.
- Gedragscode woordvoering Dopingzaken ([zie bijlage 2](#)): betere woordvoering.
- Factsheet doping Nederland ([zie bijlage 3](#)): betere woordvoering.
- Taken en rollen in geval dopingzaak ([zie bijlage 4](#)): betere afspraken.
- Statements in geval van dopingzaak ([zie bijlage 5](#)): betere woordvoering.
- Questions & Answers document dopingzaken ([bijlage 6](#)): betere woordvoering.
- Draaiboek communicatie dopingzaken ([bijlage 7](#)): betere procedure afspraken.
- Implementatieplan sportbond ([bijlage 8](#)): faciliteren uitvoering door sportbonden.
- Advies openbaarmaking tuchtrechtspraken ([bijlage 9](#)): balans aanbrengen tussen de CBP richtlijnen en Code-verplichtingen
- Communicatieprotocol dopingzaken gebruikt tijdens Olympische en Paralympische Spelen ([bijlage 10](#)): betere afspraken.

Het volledige Communicatieplan Dopingzaken en de in te zetten middelen zijn voor alle bonden digitaal beschikbaar via Ledennet.

3. Organisatie en implementatie

3.1 NOC*NSF en de sportbonden

De organisatie van de communicatie is van groot belang. Dat gaat namelijk over de vraag waar de uitvoering van de communicatiewerkzaamheden gaat plaatsvinden en waar de coördinatie ligt van het communicatieplan.

Er moet hierbij onderscheid gemaakt worden tussen:

- 1) Communicatie over antidopingbeleid en
- 2) Communicatie rondom dopingzaken.

NOC*NSF is de eerst aangewezen organisatie voor de coördinerende taak van het communicatieplan voor of namens de (top)sport. In geval van een dopingzaak of andere actuele ontwikkelingen zijn er instanties die aangesproken kunnen worden met vragen over het antidopingbeleid. Daartoe behoren in Nederland hoofdzakelijk NOC*NSF, VWS en de Dopingautoriteit. De woordvoerders van deze organisaties worden daarom in dit plan ook gezien als betrokken partijen, omdat zij voor een effectieve communicatie over het antidopingbeleid een aantal aspecten van de woordvoering uit dit plan dienen te weten (kernboodschap, gedragscode woordvoering, Q&A).

De communicatie rondom dopingzaken ligt hoofdzakelijk bij de sportbonden (afspraken intern over de woordvoering, kernboodschap, gedragscode woordvoering, statements, Q&A, draaiboeken etc.). De diversiteit tussen sportbonden is hierbij een belangrijk aandachtspunt. Dopingcommunicatie is voor de ene bond meer relevant dan de andere, afhankelijk van het aantal zaken waarmee de bond wordt geconfronteerd. Daarnaast levert het grote aantal vrijwilligers binnen de sport(bonden) een risico voor de continuïteit van activiteiten op. Focus van dit plan ligt op de topsportbonden, en daarbinnen kan nog een onderscheid gemaakt worden naar bonden met sporters binnen en buiten de testingpool (whereaboutsverplichting). Uitgangspunt is echter dat alle 56 topsportbonden op het punt van communicatie rond dopingzaken meewerken aan de uitvoering van dit plan.

3.2 Rol betrokken partijen

De rol van de betrokken partijen is als volgt bij communicatie over antidopingbeleid:

- VWS: woordvoering over antidopingbeleid.
- NOC*NSF: (gedelegeerd) eigenaar en coördinator communicatieplan en woordvoering over antidopingbeleid.
- Dopingautoriteit: meewerkend, inbreng, voorlichting, afstemmen WADA, woordvoering over (uitvoering) antidopingbeleid.
- WADA: woordvoering over (internationaal) antidopingbeleid, afstemming met Dopingautoriteit
- Internationale Federatie: woordvoering over internationaal en sportspecifiek antidopingbeleid

De rol van de betrokken partijen is als volgt bij communicatie rondom dopingzaken:

- Sportbonden: eigenaar, woordvoering en uitvoering dopingzaken, afstemmen met Internationale Federatie.
- NOC*NSF: eigenaar, woordvoering en uitvoering tijdens de Olympische en Paralympische periode, afstemmen met IOC/IPC
- Sportverenigingen: worden geïnformeerd via bond, afstemmen met sporters waar nodig.
- Individuele sporters: woordvoering rondom dopingzaak, afstemming met sportbond en sportvereniging
- Trainers en coaches sporters: kennis nemen via voorlichting bond.
- Teams: kennis nemen via voorlichting bond.

- College Bescherming Persoonsgegevens: adviseren over en bewaken van privacy regelgeving bij de communicatie rondom dopingzaken
- ISR: uitspraak in tuchtzaak
- CAS: beroepsinstantie voor tuchtzaak, uitspraak in hoger beroep.
- Vertrouwenspunt Sport: centraal aanspreekpunt voor sporters en andere betrokken. Informeren, steunen en adviseren o.a. bij geconstateerde overtreding.

Het eigenaarschap en de woordvoering rondom dopingzaken ligt bij de sportbonden, met uitzondering van de Olympische- en Paralympische Spelen en andere uitzendingen. Gedurende deze periode worden sporters 'overgedragen' van de sportbond aan NOC*NSF. NOC*NSF hanteert een protocol communicatie dopingzaken voor de zogenaamde Olympische/Paralympische periode (vlak voor, tijdens en na de Spelen). In deze periode is NOC*NSF verantwoordelijk voor de sporters en de eventuele communicatie over dopingzaken. Dit protocol is gebaseerd en afgestemd op de kernboodschap en communicatiestrategie uit dit plan. Dit communicatieprotocol is te vinden in bijlage 10.

Sportbonden zijn zelf verantwoordelijk voor de wijze waarop zij zich organiseren als het gaat om de afhandeling van dopingzaken (binnen de kaders van het vastgestelde dopingreglement). Dit lijkt vooral een taak van het bestuur, de directie en de communicatieafdeling c.q. de woordvoerder van de bond.

3.3 Aanspreken woordvoerders

Indien het communicatiebeleid tot stand is gekomen en de instructies en afspraken helder zijn, kan het zijn dat woordvoerders niet conform de afspraken handelen. De taak voor het aanspreken van deze woordvoerder ligt primair bij NOC*NSF. Dit betekent dat sporters en woordvoerders van bonden (voorzitters, directeuren of perswoordvoerders) door NOC*NSF achteraf aangesproken kunnen worden.

3.4 Borging communicatie dopingzaken

Om te borgen dat de afspraken uit dit communicatieplan worden uitgevoerd worden de volgende activiteiten uitgevoerd:

Activiteit	Wie
• Publicatie op Ledennet (themadossier doping)	NOC*NSF
• Opnemen in producten- en dienstenmatrix en bestuurdersnet	NOC*NSF
• Afspraken opnemen in handboek Vertrouwenspunt Sport <i>Vertrouwenpersonen scholen over communicatie dopingzaken</i>	NOC*NSF
• Organiseren jaarlijkse workshop voor woordvoerders sportbonden	NOC*NSF
• Informatie voor sporters (over woordvoering) opnemen in Doping-App	Dopingautoriteit
• Implementeren door bonden (zie bijlage 8) <i>Aanbieden begeleiding bij implementatie</i>	Bonden NOC*NSF
• Jaarlijkse evaluatie/actualisatie plan i.s.m. klankbordgroep doping	NOC*NSF

Colofon

Communicatieplan Dopingzaken

Samenstelling

Paul Kok

Hill+Knowlton

HILL + KNOWLTON
STRATEGIES

In opdracht van

NOC*NSF Topsport

Contactpersoon

Naam: Laurens den Ouden

E-mail: laurens.denouden@nocnsf.nl

Telefoon: 06 42406779

Arnhem, januari 2015 (tweede editie)

Bijlage 1. Visiedocument doping in Nederland

Doping is een overtreding van één of meerdere bepalingen uit het dopingreglement van het World Anti Doping Agency, over het gebruik van stoffen en methoden die verboden zijn.

Niettemin komen (top)sporters tot overtreding van deze regels. In zeker 50% van de Nederlandse gevallen is dat een doelbewuste overtreding om tot prestatieverbetering te komen in de ambitie om de beste te zijn. In globaal 50% van de gevallen is er mogelijk sprake van een onbewuste overtreding. In beide gevallen wordt opgetreden.

De sport is tegen doping om drie redenen:

- 1. Eerlijke sport (respect, geen competitievervalsing)**
- 2. Integriteit van de sport (regels onvoorwaardelijk nageleefd)**
- 3. Gezondheid sporter (voorkomen gezondheidsrisico's)**

Doel hiervan is het handhaven van het vertrouwen in de sport.

Bijlage 2. Gedragscode woordvoering dopingzaken

Rondom dopingzaken voeren mensen het woord. Wie zijn dat? Dat zijn mensen die betrokken zijn zoals sporters, artsen en andere begeleiders, maar ook mensen die een functie hebben die woordvoering vereist (sportbonden, Dopingautoriteit). Zij worden allemaal door de pers benaderd met vragen. Zij voeren dus het woord tegenover de media. Dat zijn woordvoerders.

Goede woordvoering helpt journalisten en het publiek. Er komt dan heldere informatie beschikbaar. En goede woordvoering beschermt ook de woordvoerders tegen ongewenste effecten in de media en publieke opinie.

Tips/checklist vooraf:

- Vraag vooraf naar het doel van het interview: waar en wanneer wordt het uitgezonden? Neem zelf regie over het item. Is het live? Bepaal de tijdsduur van het interview. Wordt er in geknipt? Zijn er anderen die geïnterviewd worden? Zo ja, vraag of je die reactie(s) van te voren mag zien/horen. Vraag of je het interview voor publicatie mag terugkijken/luisteren/redigeren.
- Denk na over de setting. In het geval van een dopingzaak overwegen om bijvoorbeeld niet voor een sponsorbord of in sponsorkleding te gaan staan, maar juist een neutrale omgeving of achtergrond te kiezen.

Do's:

1. Geef uitdrukking aan bezorgdheid voor alle betrokkenen (concern)

"Wij betreuren wat er is gebeurd". "Wij maken ons grote zorgen over dit voorval omdat de gezondheid van onze mensen onze hoogste prioriteit is"

2. Geef blijk van controle over de situatie vanuit het hoogste managementniveau (control)

"We nemen alle benodigde stappen om dit onder controle te brengen."

"We werken zeer nauw samen met de betrokken partijen (sporter, club, Dopingautoriteit, NOC*NSF)."

3. Toon commitment om de oorzaak van het voorval te vinden (commitment)

"Wij zijn vastbesloten om erachter te komen hoe dit heeft kunnen gebeuren."

4. Kernboodschap eerst

Bij woordvoering beginnen met het kernstatement (Het gaat hier om...). Het kan nuttig zijn de kernboodschap voor journalisten (later in het interview nogmaals) gefragmenteerd aan te bieden, om deze een duidelijke plek in het interview te geven en de kans te vergroten dat de kernboodschap terug komt in het eindproduct van de journalist.

5. Eigen statement hanteren

Afhankelijk van de zaak een statement opstellen en ook daadwerkelijk toepassen.

6. Feiten geven

7. Antwoord geven op de vraag

Het eigen statement is steeds de basis voor het antwoord op de vraag. Kom daar ook steeds op terug. Als er een stelling wordt geponneerd, vraag dan: wat is je vraag? Als er geen open vraag wordt gesteld, gewoon ja/nee zeggen en wachten op de echte vraag

8. Beperken tot statement

Vooraf tijdens procedures (zoals tuchtrecht) is het belangrijk de woordvoering te beperken en niet meer te melden dan het eigen statement. De discussie moet worden gevoerd voor de tuchtrechter, niet in de media.

9. Beëindig indien nodig zelf actief het interview.

Don'ts:

- 1. Liegen**
- 2. Speculatie**
Niet ingaan op geruchten en 'stel dat...' vragen
- 3. Spreken over anderen**
Indien je gevraagd wordt te spreken over een ander, doe dat dan niet en verwijs naar de ander voor beantwoording.
- 4. Spreken namens anderen**
Niet namens anderen spreken. Alleen over en namens je eigen organisatie of jezelf.
- 5. Te veel of te lang spreken**
Houd het kort en helder. Langere antwoorden leveren doorgaans meer vragen op.
- 6. 'Geen commentaar' zeggen**
Vaak is het eerder aan een ander om antwoord te geven. Verwijs daar dan naar.
En als je niet op de hoogte bent toezeggen dat je er later op terug komt.
- 7. Sporter afvallen**
Let met name op de factor compassie die aan de orde is. Een dopingzaak is vaak een drama voor de betrokken sporter die te ver is gegaan in zijn/haar onvoorwaardelijke sportambitie.
- 8. Vraag herhalen**
Herhaal de vraag of woorden uit de vraag niet. Zeker niet als dat woorden zijn waar je het niet mee eens bent.

Bijlage 3. Factsheet doping Nederland

- Aantal dopinggevallen met tuchtrechtelijke behandeling in Nederland in 2013: 3.
- Aantal dopinggevallen wereldwijd: ca. 3.000 per jaar.
- Oprichtingsdatum Dopingautoriteit: 23 juni 2006 (als rechtsopvolger van twee aparte stichtingen, waarvan de oudste in 1989 werd opgericht).
- Aantal dopinggevallen sinds oprichting Dopingautoriteit in 2006: 255.
- Aantal controles uitgevoerd door de Dopingautoriteit in Nederland:

2006:	2825
2007:	2729
2008:	2667
2009:	2636
2010:	2808
2011:	2593
2012:	2544
2013:	2490
- Totaal aantal controles Dopingautoriteit 2006-2013: 21.292.
- Verhouding in-competition en out-of-competition (OoC) controles:

2006:	33% OoC
2007:	35% OoC
2008:	37% OoC
2009:	40% OoC
2010:	45% OoC
2011:	45% OoC
2012:	42% OoC
2013:	47% OoC
- Doelgroep dopingcontroles: alle sporters op het hoogste niveau elke topsportbond: c.a. 20.000.
- Aantal medewerkers Dopingautoriteit: kantoorpersoneel gemiddeld 12,5 fte (17 personen); dopingcontroleurs 7 fte, 17 personen.
- Begroting Dopingautoriteit: € 2,4 miljoen.
- Bedrag voor antidopingbeleid begroting Ministerie VWS: € 1,6 miljoen (waaronder kosten Dopingautoriteit)
- Bedrag vanuit LOTTO-middelen voor uitvoering dopingcontroles en voorlichting: € 950.000 (2013).
- Aantal ingekochte dopingcontroles anders dan via NOC*NSF: circa 600 per jaar.
- Meest aangetroffen soorten middelen: anabolica, andere hormonen, stimulantia, cannabis.
- Meeste overtredingen: positieve bevinding na dopingcontrole (ca. 80% van de zaken).
- Aantal NL sporters in de Nationale en Internationale Testing Pool (met whereaboutsverplichting):
  - o 300 in de Nationale Testing Pool
  - o 110 in een Internationale Testing Pool.
- Begin en aanleiding van grootscheepse aanpak doping: overlijden van sporter (wielrenner Simpson in 1967).
- In Nederland primair verantwoordelijk voor de dopingbestrijding: de sport, de sportbonden en de overheid (financiering, handel en productie, anders georganiseerde sport).

Overzicht dopingcontroles in Nederland in 2013:

Aantal in- en out-of-competition dopingcontroles in 2013		
Sport	In competition	Out of competition
Atletiek	125	126
Autosport	0	0
Badminton	10	0
Basketbal	36	0
Biljart	14	0
Bobsleeën	0	28
Boksen	30	2
Bowling	8	0
Bridge	0	0
Cricket	12	0
Curling	0	9
Dammen	0	0
Dansen	12	0
Darts	6	0
Fitness en Hiphop	0	0
Frisbee	0	0
Gehandicaptensport	0	0
Go	0	0
Golf	12	2
Gymnastiek	16	33
Handbal	32	0
Handboogschieten	14	0
Hippische sport	12	1
Hockey	52	0
Honkbal en softbal	32	8
IJshockey	16	0
In- en outdoor bowls	0	0
Jeu de boules	0	0
Judo	34	45
Karate-do	6	7
Klim- en bergsport	14	0
Korfbal	20	0
Krachtsport	59	18
Luchtsport	0	0
Midgetgolf	0	0
Moderne en militaire vijfkamp	0	0
Motorsport	22	7
Onderwatersport	0	0
Oosterse gevechtkunsten	0	5
Racquetball	0	0
Redden van drenkelingen	11	2
Roeien	42	78
Rollersports en bandy	0	4
Rugby	28	16
Schaatsen	153	72
Schaken	0	0
Schermen	10	0
Schieten	15	0
Skiën	4	27
Squash	20	1
Taekwondo	14	0
Tafeltennis	8	0
Tennis	12	8
Triathlon	35	26
Voetbal	94	108
Volleybal	28	0
Waterskiën	18	0
Watersport	12	8
Wielrennen	358	175
Zwemmen	115	103

Overzicht van het aantal dopingcontroles uitgevoerd in 2013		
Sport	Uitgevoerd (via NOC*NSF)	Uitgevoerd (overige)
Atletiek	187	64
Autosport	0	0
Badminton	6	4
Basketbal	32	4
Biljart	14	0
Bobsleeën	28	0
Boksen	12	20
Bowling	8	0
Bridge	0	0
Cricket	12	0
Curling	9	0
Dammen	0	0
Dansen	12	0
Darts	6	0
Fitness en Hiphop	0	0
Frisbee	0	0
Gehandicaptensport	0	0
Go	0	0
Golf	14	0
Gymnastiek	44	5
Handbal	28	4
Handboogschieten	14	0
Hippische sport	13	0
Hockey	31	21
Honkbal en softbal	40	0
IJshockey	16	0
In- en outdoor bowls	0	0
Jeu de boules	0	0
Judo	75	4
Karate-do	13	0
Klim- en bergsport	12	2
Korfbal	20	0
Krachtsport	77	0
Luchtsport	0	0
Midgetgolf	0	0
Moderne en militaire vijfkamp	0	0
Motorsport	29	0
Onderwatersport	0	0
Oosterse gevechtkunsten	5	0
Racquetball	0	0
Redden van drenkelingen	6	7
Roeien	116	4
Rollersports en bandy	4	0
Rugby	40	4
Schaatsen	167	58
Schaken	0	0
Schermen	8	2
Schieten	15	0
Skiën	27	4
Squash	16	5
Taekwondo	14	0
Tafeltennis	8	0
Tennis	14	6
Triathlon	48	13
Voetbal	108	94
Volleybal	24	4
Waterskiën	18	0
Watersport	20	
Wielrennen	322	211
Zwemmen	178	40

Bijlage 4. Rollen en taken communicatie dopingzaken op hoofdlijnen

Hieronder worden de rollen en de bijbehorende taken van de verschillende stakeholders toegelicht.

Dopingautoriteit

1. Dopingcontrole:
  - a. Beantwoorden van vragen bij positieve dopingtest/overtreding.
2. Voorlichting doping en whereabouts:
  - a. Website met veel informatie,
  - b. Dopingwaaier-App,
  - c. Voorlichtingsbijeenkomst, ook over communicatie.

Sportbond

1. Aanklager:
  - a. Woordvoering bond en sporter organiseren,
  - b. Kernboodschap hanteren als basis voor rol aanklager in woordvoering,
  - c. Persbericht over positieve dopingtest, maatregelen en tuchtrechtelijke procedure,
  - d. Vragen over media beantwoorden; woordvoering.
2. Belangenbehartiger Sport en Sporters:
  - a. Afstemming en begeleiding sporter,
  - b. Rechten en plichten sporter goed doorspreken en toepassen,
  - c. Begeleiden woordvoering sporter.

Sporter

1. Ambassadeur van de sport:
  - a. Kernboodschap hanteren,
  - b. Afspraken woordvoering toepassen,
  - c. Vragen media beantwoorden.
2. Verdachte:
  - a. Kernboodschap hanteren,
  - b. Rechten en plichten hanteren,
  - c. Vragen media beantwoorden.

NOC*NSF

1. Antidopingbeleid:
  - a. Woordvoering over beleid n.a.v. dopingzaken en niet over individuele gevallen,
  - b. Afstemming met Ministerie van VWS.
2. Uitzending Teams OS/PS:
  - a. Toepassing communicatie dopingzaken tijdens OS/PS
  - b. Idem naar contracten sporters.

Bijlage 5. Statements in geval van een dopingzaak

Hieronder zijn statements opgenomen die gebruikt kunnen worden bij de bepaling van de woordvoering en die uitgesproken kunnen/moeten worden in de woordvoering rondom dopingzaken.

Statement NOC*NSF, Sportbond doping algemeen: "Doping in de sport wordt bestreden om drie redenen: eerlijke sport, integriteit van de sport en de gezondheid van de sporter. Doel hiervan is het handhaven van het vertrouwen in de sport. Wij betreuren elk dopinggeval en hier dient terecht tegen opgetreden te worden. Wij wachten het verdere verloop van de procedures af."

Statement sporter bij bewuste overtreding van de regels: "Mijn ambitie om het hoogst haalbare te bereiken in de topsport heeft mij er toe gebracht de regels te overtreden. Dat is niet juist en ik heb daar spijt van. En ik realiseer me dat ik hiermee het vertrouwen in de sport schend. Ik wacht het verdere verloop van de procedures af en hoop te zijner tijd terug te kunnen keren in mijn sport."

Statement sporter die zich niet bewust was van overtreding: "Controles wijzen uit dat ik dopingregels overtreden heb, maar ik ben mij daar helemaal niet van bewust geweest. Ik onderschrijf het antidopingbeleid en sta achter de uitgangspunten. Ik hoop zo snel mogelijk weer terug te kunnen keren in mijn sport."

Holding statement sportbond in geval van dopinggerucht: "Er is sprake van doping als de dopingregels zijn overtreden. Dat moet dus feitelijk worden vastgesteld. Zolang dat niet is vastgesteld is er slechts sprake van speculatie. Daar gaan wij niet op in."

Statement sportbond bij eigen melding doping sporter: "Wij kunnen de eigen melding van doping van.....bevestigen. De volgende stap is dat we dit laten onderzoeken en testen om de feiten op een rij te krijgen. De uitkomsten daarvan wachten we af. Daarna wordt bepaald wat de volgende stap moet zijn en welke maatregelen genomen moeten worden. De sporter is wel vanaf heden geschorst."

Statement sportbond en sporter bij whereaboutsovertreding of strike: "Er heeft inderdaad een overtreding van de whereaboutsregels plaatsgevonden. Dit is een goede waarschuwing om de regels beter na te leven."

Statement sportbond missed test: "De betreffende sporter heeft inderdaad een dopingtest gemist. Wij vinden dit wel een serieuze overtreding van de regels."

Statement compassie sportbond: "De ambitie om het hoogst haalbare te bereiken kenmerkt deze sporter. Dat is te prijzen. Maar hij heeft in deze ambitie de grenzen van het toelaatbare overschreden. En daarmee schaadt hij het vertrouwen dat in de sport zo belangrijk is. Eerlijke sport en integriteit zijn heilig voor ons."

Bijlage 6. Questions & Answers Dopingzaken

In deze bijlage zijn vragen opgenomen die betrekking hebben op doping (gerelateerde) zaken die zich kunnen voordoen. Deze vragen zijn te verwachten in geval zich een dopingzaak voordoet. Waar mogelijk is ook een antwoord geformuleerd.

Algemeen

1. Wanneer is dit dopinggeval ontdekt?
2. Welk middel is aangetroffen?
3. Is dit voor deze sporter de eerste keer dat hij/zij problemen heeft met doping?
4. Houdt dit geval verband met ziekte/ medicijnen van de sporter?
5. Wat is de volgende stap?
6. Hoe verhoudt dit geval zich tot eerdere uitspraken van de bond dat doping in deze sport niet voorkomt?
7. U hebt eerder gezegd dat gebruik van doping in uw sport geen nut heeft. Er is nu een geval van doping. Hoe kan dat dan?

Overtreding

Sporter:

1. V. Ben je verrast door deze positieve uitslag?
A. Ik heb de testuitslag ontvangen en ik wacht de verdere procedure af. Mocht het tot een tuchtzaak komen, dan zal ik me daar verweren.
2. V. Kan je gebruik van verboden middelen bevestigen?
A. Ik ga daar nu niet op in. Ik wacht de procedure af.
3. V. Heb je dit zelf bedacht of ben je aangezet?
A. Ik ga daar nu niet op in. Ik wacht de procedure af.
4. V. Ben je de enige die gebruikt heeft of doen anderen dat ook?
A. Ik ga daar nu niet op in. Ik wacht de procedure af.
5. V. Waarom heb je dit risico willen nemen?
A. Dat is niet aan de orde. Indien er een tuchtzaak komt zal ik me daar verweren.
6. V. Hoe zie je nu je sportcarrière voor je?
A. Ik houd van mijn sport en heb daarin de ambitie de top te bereiken. Die ambitie blijft.

Sportbond:

1. V. Wat gaat u doen na deze positieve test?
A. Wij leggen dit voor aan de tuchtrechter.
2. V. Hoe ernstig vat u dit op?
A. Doping bestrijden wij omdat wij voorstander zijn van eerlijke, integere en gezonde sport. Daarom gaat dit ook naar de tuchtrechter. Daar zal blijken wat er feitelijk aan de orde is.
3. V. Gaat u nu het antidopingbeleid van de bond aanscherpen?
A. Wij voeren een scherp antidopingbeleid en zien geen aanleiding dat beleid aan te scherpen.
4. V. Welke maatregelen neemt u om dit te voorkomen in de toekomst?
A. Ons beleid is er op gericht om de topsporters er van te doordringen dat overtreding van het dopingreglement een slechte zaak is. We wachten de uitspraak van de tuchtrechter af om te bepalen of we nadere maatregelen moeten nemen.
5. V. Wat vindt de hoofdsponsor van de bond hiervan?
A. Onze gewaardeerde hoofdsponsor staat achter het beleid van de bond. Zij betreuren dit incident, maar ook zij wachten de uitspraak van de tuchtrechter af.

NOC*NSF:

1. V. Wat zijn voor NOC*NSF de consequenties van deze positieve test?
A. Voor NOC*NSF is de consequentie dat wij deze zaak met belangstelling volgen en de bond waar nodig ondersteunen. En verder wachten wij de uitspraak van de tuchtrechter af.
2. V. Zijn er plannen om dit soort zaken de wereld uit te helpen?
A. Er zijn heel veel initiatieven om doping de wereld uit te helpen. Daar staan wij ook pal achter.
3. V. Komen we ooit van doping af denkt u?
A. We weten niet zeker of we er ooit vanaf komen. Het is wel de inzet van de antidoping reglementen en maatregelen.
4. V. Doet de sport genoeg om doping te voorkomen?
A. Het is belangrijk dat de strijd tegen doping vanuit de sport en de sporters zelf wordt gevoerd. Dat heeft de volle aandacht.

Bijlage 7. Stroomschema en draaiboek communicatie dopingzaken

Het draaiboek communicatie dopingzaken regelt de gang van zaken op het gebied van communicatie in geval van een dopingzaak. Er kunnen zich vier verschillende scenario's in dopingzaken voordoen:

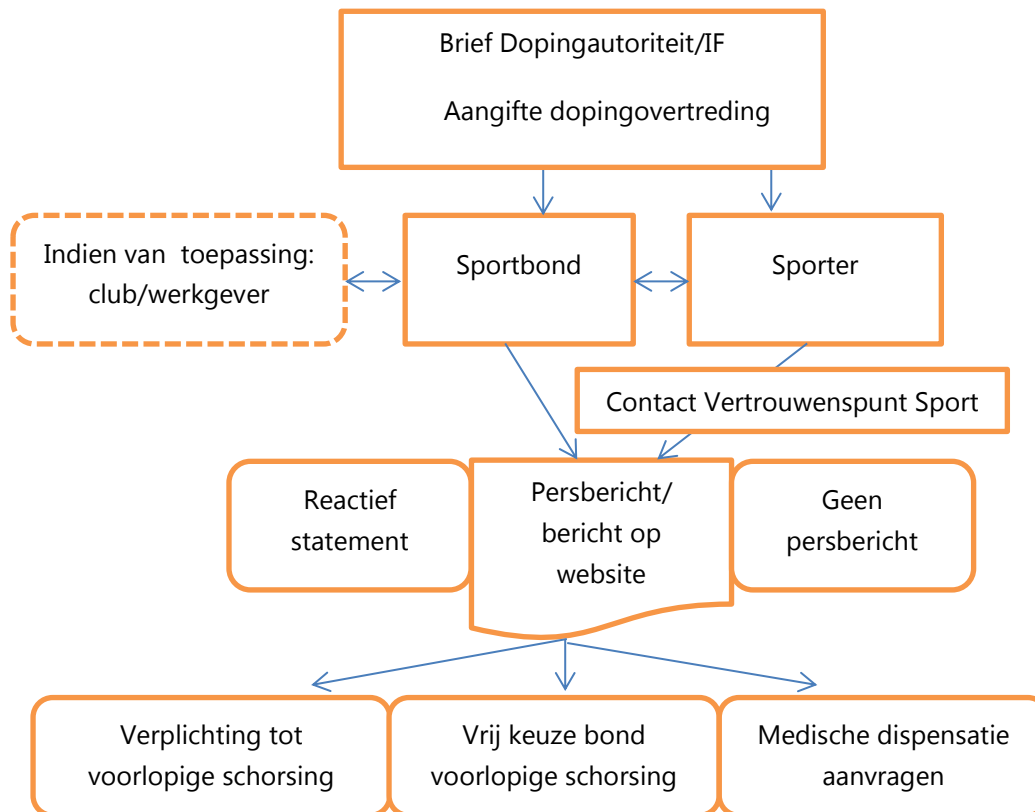
- 1) een overtreding
- 2) tuchtrechtzaak
- 3) een eigen melding door de sporter
- 4) een gerucht

Bij de uitwerking van een draaiboek moet met deze scenario's rekening worden gehouden. Deze scenario's kunnen worden aangepast als er sprake is van doping bij een minderjarige.

1. Overtreding

Een vastgestelde overtreding (op basis van één of meer van de 10 overtredingen. Deze heeft twee varianten die mogelijk qua communicatie een verschillende aanpak vragen:

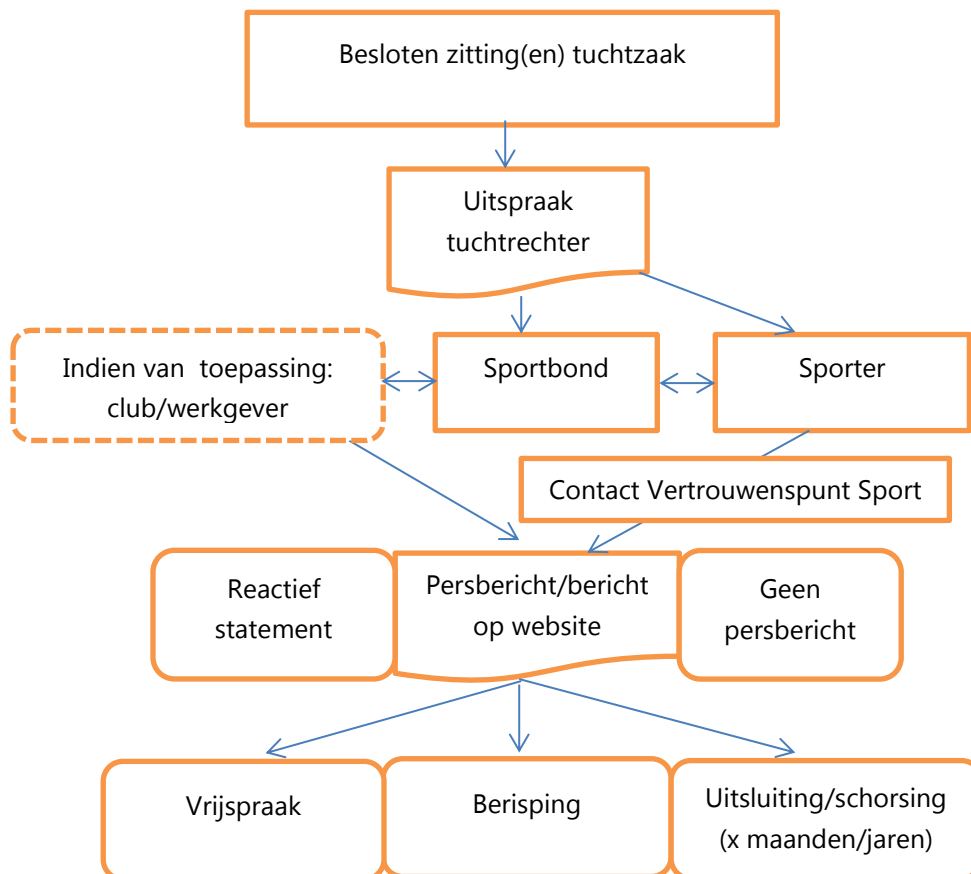
1. de uitslag van een dopingcontrole waarbij de aanwezigheid van een verboden stof is vastgesteld
2. een aangifte door de Dopingautoriteit of IF waarbij geen sprake is van de aanwezigheid van een verboden stof (een niet-analytische bevinding)

Zeker in het geval van een schorsing is het gewenst dat er zo snel mogelijk een bericht gegeven wordt. Afstemming hierbij tussen bond en sporter is van belang. Dit laat in de praktijk veel ruimte voor verschillende aanpakken. Uitgangspunt hierin is dat de sporter geadviseerd en ondersteund wordt (bijvoorbeeld door het Vertrouwenspunt Sport) en dat de sporter (tot op zekere hoogte) de timing zelf mag bepalen. In geval van een voorlopige schorsing is enige vorm van publicatie vereist (i.v.m. de tenuitvoerlegging van de schorsing door betrokken partijen, zoals wedstrijdorganisatoren).

Actie	Wie	Wanneer
Voorbereiding aangetekende brief aan sportbond en sporter	DA of IF	Dag 1
Moment met consequenties communicatie: - brief van Internationale Federatie.		
Aangetekende brief aan sporter thuis en bond	DA of IF	Dag 1 + x
Afstemming met sporter over brief en over woordvoering en media. In het geval van een minderjarige: identiteit niet vrijgeven.	Bond	Dag 1 + x
Persbericht overtreding	Bond	Dag 1 + x
Persbericht overtreding	Sporter	Dag 1 + x

2. Tuchtzaak

Zeker in het geval van een schorsing is het gewenst dat er zo snel mogelijk een bericht gegeven wordt. Afstemming hierbij tussen bond en sporter is van belang. Dit laat in de praktijk veel ruimte voor verschillende aanpakken. Uitgangspunt hierin is dat de sporter geadviseerd en ondersteund wordt (bijv. door het Vertrouwenspunt Sport) en dat de sporter (tot op zekere hoogte) de timing zelf mag bepalen. In geval van een schorsing is enige vorm van publicatie vereist (i.v.m. de tenuitvoerlegging van de schorsing door betrokken partijen, zoals wedstrijdorganisatoren).

Actie	Wie	Wanneer
Afstemming woordvoering bij begin van de zaak met sporter. In het geval van een minderjarige: identiteit niet vrijgeven.	Bond	Week voor zitting
Afstemming woordvoering bij uitspraak van de Tuchtrecter: moment van afstemming plannen.	Bond	Dag van uitspraak

3. Eigen melding doping door sporter

Actie	Wie	Wanneer
Persbericht	Sporter	Na melding aan de bond
Afstemming bond en sporter, in geval van een minderjarige: identiteit niet prijsgeven	Bond en sporter	
Informereren Dopingautoriteit	Bond	Direct na melding
Reactie statement / persbericht	Sportbond	Direct na melding door de sporter

4. Dopinggerucht

Actie	Wie	Wanneer
Hanteren van holding statement. In geval van minderjarige: identiteit niet prijsgeven	DA, betrokken bond en sporter	Bij vragen van journalisten

Bijlage 8. Implementatieplan communicatie dopingzaken voor sportbonden

Onderstaand is een globaal implementatieplan voor de sportbond weergegeven. Dit is een handreiking om de communicatie rond dopingzaken beter onder controle te krijgen.

De sportbond heeft te maken met verschillende interne doelgroepen die te maken hebben met doping, dopingcontroles en whereabouts:

- de topsporters,
- de woordvoerders van de bond,
- bondscoaches,
- topsportbegeleiders van de bond,
- verenigingen,
- clubcoaches,
- begeleiders bij verenigingen,
- woordvoerders van de verenigingen,
- ouders van topsporters.

Het is van belang al deze groepen goed te informeren over het antidopingbeleid van de bond en de communicatie rond dopingzaken. De meeste bonden hebben iemand die verantwoordelijk is voor antidopingbeleid en dopingzaken. Deze persoon is ook de spil in de realisatie van de communicatie rond dopingzaken en de uitvoering van het communicatieplan dopingzaken. Hij/zij zal van dit Communicatieplan Dopingzaken een voor zijn/haar sportbond toegespitste versie moeten maken.

Afstemming met de Internationale Sportfederatie over de gang van zaken in de communicatie bij dopingzaken is wenselijk, met initiatief vanuit de sportbond. Het verschilt per Internationale Federatie hoe de communicatie m.b.t. een dopingzaak verloopt. In sommige gevallen worden sporters rechtstreeks benaderd door de Internationale Federatie, zonder dat de bond wordt geïnformeerd. Bonden kunnen dan voor verrassingen komen te staan. Daarom is het van belang dat elke bond vooraf identificeert wat de rol van de zijn Internationale Federatie is bij een dopingzaak. Het draaiboek van de communicatie kan hier vervolgens op aangepast worden.

Om de communicatie rond dopingzaken binnen de sportbond vorm te geven kan het volgende worden gedaan:

1. Een overzicht maken van taak- en rolverdeling binnen de sportbond ten aanzien van antidopingbeleid en communicatie rondom dopingzaken.
2. Identificeren van de rol van de eigen Internationale Federatie bij dopingzaken. Zoek uit hoe dit binnen de eigen sport geregeld is. Wat gebeurt er bij een positieve dopingtest? Hoe handelt de IF dan? Wie wordt door wie geïnformeerd? Pas indien nodig het draaiboek daarop aan.
3. Organiseren van een workshop of enkele workshops voor woordvoerders, bestuurders van de bond en verenigingen waarin communicatieafspraken en cases worden besproken.
4. Informatieavond voor bondscoaches, begeleiders en clubcoaches over communicatie rondom dopingzaken.
5. Informatie op de website van bond en verenigingen over doping, gang van zaken bij dopingzaken en de woordvoering.
6. Informatieavond voor ouders van topsporters over doping en de communicatie in geval van dopingzaken.
7. Voorlichten van topsporters over antidopingbeleid en communicatie bij dopingzaken.
8. De kernboodschap hanteren in de communicatie rond doping- en tuchtzaken.
9. Advies openbaarmaking tuchtrechtspraak inbedden in en toepassen binnen de sportbond
10. Informeren en afstemmen van de hier voorgestelde aanpak op en met Internationale Sportfederaties.

Bijlage 9. Advies Openbaarmaking tuchtrechtsuitspraken voor sportbonden

Inleiding

Jaarlijks worden er door Nederlandse sportbonden duizenden tuchtrechtsuitspraken gedaan. Een tuchtrechtelijke uitspraak bevat altijd informatie over personen. Zelfs als de aangeklaagde partij een vereniging is, zullen de bij de vereniging betrokken personen worden vermeld. Als deze informatie naar buiten wordt gebracht (middels publicatie van de uitspraak of communicatie door de bond) is dat een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van de betrokkenen. Elke bond moet hierbij de afweging maken of het doel dat met openbaarmaking wordt beoogd opweegt tegen deze inbreuk.

Een alternatief is om de uitspraak in geanonimiseerde vorm te publiceren, dus zonder persoonsgegevens. Als dit op de juiste wijze is gedaan, dan is niet langer sprake van verwerking van persoonsgegevens. Het is echter wel zo dat het via internet steeds eenvoudiger wordt om geanonimiseerde informatie tot personen te herleiden. Ook in geval van geanonimiseerde publicatie is dan ook zorgvuldigheid geboden.

In dit advies vindt u informatie over hoe u op de juiste manier om kunt gaan met openbaarmaking van tuchtrechtsuitspraken. Dit advies bevat daarbij informatie over de manieren van publicatie, de doelen van publicatie, de wetgeving die daarbij van toepassing is, criteria voor integrale publicatie en een conclusie.

Manieren van publicatie

Het communiceren over tuchtrechtsuitspraken kan op verschillende manieren. Een sportbond zal in ieder geval de beklaagde over de uitspraak informeren. Op deze manier blijft de publicatie zeer beperkt. De meest vergaande methode is publicatie op de website van een sportbond. Uiteraard zitten daartussen nog andere vormen, zoals:

- Publicatie op het intranet van een sportbond, of een deel hiervan (bijvoorbeeld alleen zichtbaar voor clubs in bepaald district);
- Publicatie in een bondsblad;
- Bericht naar (direct) betrokkenen, zoals aankomende tegenstanders en/of officials.

De gedetailleerdheid van de inhoud van de uitspraak kan ook op diverse manieren worden gecommuniceerd, onder andere:

- Publicatie van de integrale uitspraak;
- Publicatie van naam, overtreding en straf;
- Publicatie van geanonimiseerde uitspraak¹, al dan niet met gebruikmaking van lidnummer² in plaats van naam of initialen. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat doorgaans een incident, hoe geanonimiseerd dan ook, wel herleidbaar zal zijn tot een bepaalde persoon.

Doelen van publicatie

De keuze voor een manier van publiceren of de inhoud van de publicatie is afhankelijk van het doel van de publicatie. Redenen voor publicatie kunnen zijn:

---

¹ In het meest extreme geval worden alle gegevens waardoor de persoon of personen herleidbaar zijn geanonimiseerd. Richtlijnen hiervoor zijn terug te vinden op:

www.rechtspraak.nl/Uitspraken-en-Registers/uitspraken/Anonimiseringsrichtlijnen

² Let op: een lidnummer is ook een persoonsgegeven in de zin van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp).

Het principe van fairplay kunnen uitvoeren en bewaken

Betrokken sporters en/of verenigingen moeten op de hoogte kunnen zijn van een schorsing, zodat wedstrijden een eerlijk verloop kennen. Sporters en/of verenigingen die geschorst zijn kunnen hierop worden aangesproken door hun tegenstander of andere betrokkenen. De uitspraak moet dan niet breder gecommuniceerd worden dan in het belang van fairplay noodzakelijk is. In veel gevallen is beperkte bekendmaking voldoende, namelijk alleen aan degenen die op een bepaald niveau/leeftijd/regio spelen. Zo zullen senioren in Friesland doorgaans geen belang hebben bij informatie over geschorste junioren in Zeeland.

Als communicatiemiddel van de sportbond met het oog op de maatschappelijke rol die vervuld moet worden

Gedragingen op en rond het sportveld die zich in het publiek domein afspelen (bv. zware overtredingen op het voetbalveld die in Studio Sport te zien zijn) kunnen maatschappelijke verontwaardiging oproepen. Door open te zijn over het strafproces en eventuele sancties maakt een sportbond haar positie kenbaar en vertolkt de sportbond een voorbeeldrol naar de maatschappij als geheel.

Kwaliteit van de rechtspraak

Door publicatie kunnen uitspraken met elkaar vergeleken worden en kan worden voortgebouwd op eerdere uitspraken. Dit bevordert de kwaliteit en eenduidigheid van de rechtspraak en maakt het opbouwen van jurisprudentie mogelijk. Dit kan ook worden bereikt door binnen het tuchtcollege de uitspraken beschikbaar te maken of door op basis van gedane uitspraken richtlijnen op te stellen voor passende sancties.

Educatie en communicatie

Het publiceren van straffen maakt aan andere sporters duidelijk hoe het tuchtrecht functioneert en sanctioneert. Daarnaast vergroot transparantie het vertrouwen in het tuchtorgaan. Dit doel kan ook bereikt worden door in meer algemene zin te informeren.

'Naming and shaming'

Van het publiceren van straffen gaat mogelijk een preventieve werking uit. Zeker binnen een verenigingsstructuur is publicatie van een uitspraak een straf op zich. Het is mogelijk dat overtredingen minder snel worden begaan, wanneer een tuchtrechtspraak in zijn geheel wordt gepubliceerd. Dit is echter niet zeker. Het is daarbij van belang rekening te houden met impact van de 'digitale schandpaal'. Deze is vaak groter dan gedacht, zowel qua bereik als tijdsduur. Daarbij is het sentiment op social media bijna niet te beïnvloeden.

Voldoen aan verplichting Wereld Anti-Doping Code in geval van uitspraken in dopingzaken

Volgens de Wereld Anti-Doping Code moeten alle uitspraken in dopingzaken openbaar worden gemaakt. In het Nationaal Dopingreglement 2015 is opgenomen dat bonden informatie kunnen verspreiden inzake dopingzaken in overeenstemming met o.a. dit Dopingreglement en de Wereld Anti-Doping Code.

Regels privacy en bescherming persoonsgegevens

Iedere persoon heeft een grondwettelijk gewaarborgd recht op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer, veelal aangeduid als privacy (Artikel 10 Grondwet, Artikel 8 Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens). Het recht op privacy is geen absoluut recht, andere rechten kunnen zwaarder wegen zoals de vrijheid van meningsuiting en

informatiegaring. Indien een sportbond over tuchtrechtelijk uitspraken wil communiceren moet het privacy belang worden afgewogen tegen het doel dat zoals hierboven kort geschetst een bond kan hebben om tot publicatie over te gaan.

In Nederland regelt de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) onder welke voorwaarden persoonsgegevens mogen worden verwerkt. Deze wet kan gezien worden als een uitzondering op het recht op privacy. Een van de grondbeginselen van de Wet bescherming persoonsgegevens is dat een doel wordt gespecificeerd voor de verwerking. Doelbinding houdt in dat gegevens slechts mogen worden verwerkt voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden. Hier moet dus goed over worden nagedacht, wat men precies beoogt met het communiceren van de uitspraken.

Binnen het gestelde doel zijn verschillende grondslagen voor een verwerking in de wet opgenomen, zoals het uitvoeren van een wettelijke plicht. Toestemming aan betrokkene(n) vragen is de meest directe grondslag voor een rechtmatige verwerking. Een ander kernbeginsel dat hier ook van belang is, is het data limiteringsbeginsel. Er mogen niet meer persoonsgegevens worden verwerkt, dus gepubliceerd dan met het oog op het te realiseren doel noodzakelijk is.

Op 25 april 2013 heeft het CBP naar aanleiding van de door NOC*NSF gegeven informatie over de publicatie van tuchtrechtsuitspraken aan de sportbonden een mededeling op haar website geplaatst³. In november 2013 is nader overleg geweest tussen het CBP en vertegenwoordigers van NOC*NSF en KNVB. Samengevat gelden volgens het CBP de volgende regels met betrekking tot tuchtrecht uitspraken. NOC*NSF adviseert deze regels, tenzij sprake is van een uitzonderingssituatie zoals in het volgende hoofdstuk beschreven, in acht te nemen.

- Bescherming van persoonsgegevens is een grondrecht en dus voor iedereen gelijk, daarbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen bekende en niet bekende Nederlanders / amateurs en professionals.
- Tuchtrechtelijke uitspraken mogen in principe alleen geanonimiseerd op internet worden gepubliceerd. Hierbij moeten de anonimiseringsrichtlijnen in acht worden genomen⁴.
- Het naar buiten brengen van een uitspraak is alleen toegestaan als de uitspraak niet herleidbaar is tot een bepaald individu. Hetzelfde geldt voor het beantwoorden van vragen van bijvoorbeeld media omtrent een uitspraak. In het naar buiten brengen / antwoord dient de sportbond de terminologie uit de geanonimiseerde uitspraken te hanteren. Dus spreken over 'de zaak', de 'beklaagde', 'betrokkene', 'partijen' etc. Er mag worden verteld wat de overtreding was en wat de opgelegde straf is, zonder daarbij 'man en paard' te noemen.
- Het CBP vindt het belangrijk dat een sportbond vanuit zijn eigen rol blijft opereren en zelf geen persoonsgegevens noemt. Dat anderen (media) vaak heel makkelijk het verband kunnen leggen tussen de tuchtzaak en de persoon of personen die daarbij betrokken waren en dit ook openbaar maken, is niet te voorkomen en wordt de sportbond niet aangerekend.
- Het intern, binnen de sportbond communiceren van de uitgesproken straffen - ten behoeve van een eerlijk verloop van de competitie - is toegestaan, mits de informatie aan de direct betrokkenen ter beschikking

³ www.cbpweb.nl/Pages/med_20130425-noc-nsf-sportbonden-tuchtrechtelijke-uitspraken.aspx

⁴ www.rechtspraak.nl/Uitspraken-en-Registers/Uitspraken/Anonimiseringsrichtlijnen/Pages/default.aspx

wordt gesteld, bijvoorbeeld aan de wedstrijdsecretarissen van de sportverenigingen. Hiertoe dient elke sportbond een eigen modus te vinden.

- Het gebruik / de registratie van persoonsgegevens is alleen toegestaan als het noodzakelijk is, hetgeen onder meer inhoudt dat aan de vereisten van proportionaliteit en subsidiariteit moet worden voldaan (zie het volgende hoofdstuk).
- Het door de sportbond naar buiten brengen van persoonsgegevens, zeker in relatie tot tuchtzaken, dient dan ook met grote terughoudendheid te gebeuren.

Het CBP hecht aan de 'rolvastheid' van de sportbonden met het oog op de privacy wetgeving. Het is niet aan sportbonden om persoonsgegevens van haar leden naar buiten te brengen.

Criteria voor integrale publicatie

Het optreden tegen overtredingen op of rond het veld, die maatschappelijk ongewenst of onaanvaardbaar zijn, is onderdeel van het takenpakket van sportbonden. De geloofwaardigheid van een sportbond is in het geding als zij niet in staat is om publiekelijk afstand te nemen van bepaalde vormen van ongewenst gedrag en duidelijk maakt op welke manier tegen de daders wordt opgetreden. Om dit doel te bereiken is het niet nodig geschorsten met naam en toenaam te noemen. Een mooi voorbeeld is een bericht in september 2014 op de site van de KNVB over schorsingen⁵:

- Aan een speler van Haulerwijkse Boys (Veld, Junioren) is opgelegd: naar aanleiding van een excessieve overtreding (fysieke agressie) t.o.v. de scheidsrechter een onherroepelijke schorsing van 18 maanden.
- Aan een speler van Saestum (Veld, Junioren) is opgelegd: naar aanleiding van een excessieve overtreding (fysieke agressie) t.o.v. (een) tegenstander(s) een onherroepelijke schorsing van 36 maanden.

Deze sancties zijn door betrokkenen te herleiden tot een specifieke persoon, maar door de geanonimiseerde en abstracte wijze van presentatie wordt ook recht gedaan aan de persoonlijke levenssfeer van de betrokkenen. Enkel degenen die toch al van het incident afwisten kunnen dit herleiden. Voor een eventuele afschrikkende werking en ter voorkoming van recidive is vermelding van aanvullende persoonsgegevens niet nodig.

In geval van het landelijk zichtbare deel van de sport gaat een voorbeeldwerking uit naar de eigen (jeugd)leden van de sportbond en maatschappij als geheel. Er is dan ook een belang voor sportbonden om duidelijk stelling te nemen in het geval van overtredingen in het publieke domein.

De schorsing na een recent incident als de beet van Suarez is om die reden bijvoorbeeld terecht publiekelijk bekend gemaakt. Ook het publiceren van schorsingen in het Nederlandse betaalde voetbal is toelaatbaar, zoals eveneens in september 2014 op de site van de KNVB te vinden⁶:

Met ingang van 1 september 2014:
Willem II: J.F.W. Heymans 1 wedstrijd
Almere City FC: E.I. Boldewijn 1 wedstrijd

⁵ <http://www.knvb.nl/nieuws/excessenav/actueel>

⁶ <http://bin617-02.website-voetbal.nl/sites/voetbal.nl/files/Straffen%20betaald%20voetbal%20tot%20en%20met%205%20september%202014.pdf>

FC Eindhoven: M. Gunst 1 wedstrijd

Go Ahead Eagles: B. Vriends 3 wedstrijden waarvan 1 vv, proeftijd 1 jr

VVV Venlo: J. Promes 4 wedstrijden

Het is niet te verwachten dat een profvoetballer schade lijdt door een dergelijke publicatie. Mogelijk alleen bij bijzonder grove overtredingen kan een publicatie daarover schadelijk zijn, maar hierbij geldt dat publieke figuren met dergelijk gedrag toch al in de publieke belangstelling staan en de publicatie in die zin niets toevoegt.

Ook in een zaak tussen clubs, zoals de uitspraak FC Twente-NEC van 17 juni 2011, worden personen met naam en toenaam genoemd. Gezien de aard van de zaak lijkt in een dergelijk geval geanonimiseerde uitspraak niet direct noodzakelijk.

Steeds zal een sportbond moeten nagaan welk doel gediend wordt met publicatie van informatie omtrent tuchtrechtelijke uitspraken. Terughoudendheid is geboden omdat publicatie een groot effect op de betrokkenen kan hebben. Daarbij kan het beoogde doel vaak al bereikt worden met beperkte geanonimiseerde informatie. Hierbij is het ook van belang te kijken naar de doelgroep en waarover deze groep geïnformeerd moet worden. Ook wat gecommuniceerd wordt, de integrale uitspraak, het dictum, etc. hangt samen met het beoogde doel van de publicatie.

De sportbond dient een afweging te maken tussen de belangen van de betrokken sporter en de belangen van de sportbond/derden. De afweging moet schriftelijk worden vastgelegd, en aangegeven moet worden door welk orgaan van de sportbond de afweging is gemaakt.

Uit deze afweging moet volgen dat het belang op bescherming van het recht op privacy van de betrokken speler niet zwaarder weegt dan het belang van de sportbond en derden.

Een overweging die mee kan spelen is informatie al dan niet laten indexeren door bijvoorbeeld Google. Google respecteert zogenaamde robot.txt waarmee kan worden aangegeven dat indexeren van bepaalde delen van een website niet gewenst is. De impact van een publicatie is veel minder groot als deze niet op Google te vinden is, vergelijk ook de recente uitspraak van het Hof van Justitie (13 mei 2014, C-131/12) inzake het recht om te vergeten.

Ook moeten er voldoende maatregelen genomen zijn om te voorkomen dat de belangen van de betrokkene onevenredig worden geschaad. Hierbij is tevens van belang dat:

- De betrokken sporter vooraf duidelijk en volledig is geïnformeerd over de publicatie.
- De betrokken sporter de mogelijkheid heeft gekregen binnen een termijn van twee weken bezwaar te maken tegen de publicatie.

Iedere sportbond zal zelf de afweging moeten maken hoe in een specifiek geval wordt gehandeld, waarbij als uitgangspunt moet worden genomen dat grote terughoudendheid moet worden betracht bij publicatie van niet-geanonimiseerde uitspraken.

Conclusie

Voor het overgrote deel van de tuchtrechtsuitspraken ontstaat hiermee een heldere situatie. Sportbonden bepalen allereerst het doel dat ze voor ogen hebben bij publicatie en zoeken vervolgens de bijpassende methode en inhoud om dit doel te

realiseren. In alle gevallen wordt publicatie van persoonsgegevens zeer terughoudend gebruikt.

Voor meer informatie over dit advies kunnen sportbonden contact opnemen met:

Berty van Bockom Maas   Telefoon: 026-4834590

Mail: berty.vanbockommaas@nocnsf.nl

Meer informatie over communicatie in tuchtzaken is te vinden in het 'Communicatieplan dopingzaken'. Dit plan ziet weliswaar op de communicatie rond dopingzaken, maar veel van de hierin opgenomen beginsels zijn toe te passen op de communicatie rond alle tuchtzaken.

Dit advies is tot stand gekomen met medewerking van dhr. prof. mr. A. Lodder (Vrije Universiteit), dhr. mr. C. Alberdingk Thijm en mw. mr. V. Zwaan (beiden Brandeis Advocaten).

NOC*NSF, oktober 2014

Bijlage 10. Communicatieprotocol dopingzaken gebruikt tijdens Olympische en Paralympische Spelen

Inleiding

In dit hoofdstuk worden enkele scenario's met de te volgen acties beschreven naar aanleiding van eventuele positieve dopinggevallen en ten aanzien van medische kwesties. Daarnaast zijn bijbehorende communicatieprotocollen opgenomen.

Afhankelijk van de periode dat de dopingkwestie zich zou voordoen, is er een te volgen route / strategie met betrekking tot de communicatie bepaald.

Let op!

Afspraken met Atleten, Begeleiders en betrokken Bonden zijn vastgelegd in de NOC*NSF Overeenkomsten Olympische Spelen, resp. artikel 7, artikel 8 en artikel 9.

Leden projectteam

Chef de Mission / eindverantwoordelijke voor het proces
Woordvoerder
Chef-arts
Persvoorlichter

Doel communicatieprotocol

Doel van dit communicatieprotocol is om bij te dragen aan een vlotte gang van zaken rond doping zaken en aan de overall doelstelling van dopingbestrijding namelijk eerlijke sport, bescherming van de sporter en integriteit van de sport.

In geval van doping zaken kan worden gesproken over crisis communicatie. In principe wordt dan de strategie van 'containment' gevolgd. Dat wil zeggen dat heldere informatie wordt gegeven waar nodig en dat de inzet is om de zaak publicitair zo veel mogelijk te beperken in intensiteit en tijd. Er worden dus geen initiatieven genomen die de zaak (onnodig) groter maken.

In alle uitingen (persbericht, statements, interviews) wordt de volgende kernboodschap gehanteerd:

"Doping in de sport wordt bestreden om drie redenen:

1. Eerlijke sport (respect, geen competitievervalsing)
2. Integriteit van de sport (regels onvoorwaardelijk nageleefd)
3. Gezondheid sporter (voorkomen gezondheidsrisico's)

Doel hiervan is handhaven van het vertrouwen in de sport."

Communicatieprotocol per dopingcase

Case 1: Geruchten over een positieve dopingtest

Kernboodschap

NOC*NSF gaat niet in op geruchten over welk onderwerp dan ook.

Onderbouwing

NOC*NSF reageert uitsluitend op feiten.

Kernboodschap

Een atleet wordt positief geacht op het moment dat er een officiële positieve test is. Eerder niet. NOC*NSF reageert uitsluitend op feiten.

Case 2: Positieve A-test en atleet besluit een B-test te laten doen (contra expertise; gebeurt in 99% van de gevallen).

Kernboodschap

Wij kunnen bevestigen dat we door het IOC geïnformeerd zijn dat een sporter van het Nederlands Olympisch Team in de A-test positief is getest. Het IOC heeft de sporter een voorlopige schorsing opgelegd.

Onderbouwing

Wat is er mogelijk gebeurd:

- de sporter heeft daadwerkelijk doping gebruikt;
- er kan iets mis zijn gegaan tijdens de controleprocedure;
- de sporter heeft verkeerde medicijnen gebruikt of geen medische dispensatie aangevraagd voor het gebruik van zijn/haar medicijnen;
- de sporter heeft lichamelijke eigenschappen waardoor deze in bepaalde waarden afwijken

We zullen de B-test moeten afwachten alvorens we hier verder op in gaan. Zolang er nog geen volledige zekerheid is over de resultaten van de test kunnen we geen concretere uitspraak doen dan tot we tot op heden hebben gedaan.

Kernboodschap

Zolang niet 100% zeker is dat de test en uitslag betrouwbaar zijn, kunnen we verder geen uitspraken over deze zaak doen. Grondig onderzoek van deze zaak is essentieel om ervoor te zorgen dat procedures goed worden gevolgd. Zodra de resultaten van de B-test beschikbaar komen, dan zullen wij opnieuw reageren.

Overigens wordt Doping in de sport bestreden om drie redenen:

1. Eerlijke sport (respect, geen competitievervalsing)
2. Integriteit van de sport (regels onvoorwaardelijk nageleefd)
3. Gezondheid sporter (voorkomen gezondheidsrisico's)

Doel hiervan is het handhaven van het vertrouwen in de sport.

Case 3: Positieve A- en B-test (er wordt na bestudering geen beroep ingesteld bij CAS)

Let op !

Reactie NOC*NSF pas nadat sporter, zijn/haar familieleden, bond, teammanager, teamgenoten etc. zijn geïnformeerd.

Kernboodschap

Een sporter van het Nederlands Olympisch Team heeft positief getest op doping.

Zijn/haar naam is ....

De sporter is positief getest op de stof .... Op datum .... Bij wedstrijd....

NOC*NSF keurt alle gebruik van doping af en heeft daarom besloten de sporter uit het Nederlands team te zetten. De sporter zal zo spoedig mogelijk terugreizen naar Nederland.

Doping in de sport wordt bestreden om drie redenen:

1. Eerlijke sport (respect, geen competitievervalsing)
2. Integriteit van de sport (regels onvoorwaardelijk nageleefd)
3. Gezondheid sporter (voorkomen gezondheidsrisico's)

Doel hiervan is het handhaven van het vertrouwen in de sport.

Onderbouwing

Het gaat om de stof ... , een lichaamseigen / lichaamseigen stof. De hoeveelheid die de betreffende sporter van deze stof in zijn bloed had, is .... mg. Dat is .... boven de grenswaarde van ... mg.

Kernboodschap

NOC*NSF heeft er door voorlichting (ook aan de bonden – verantwoordelijkheid bonden/sporter) alles aan gedaan om de sporters van het Nederlands Olympisch Team op de hoogte te stellen van de gevaren van bepaalde stoffen en van bepaalde supplementen. Als er dan toch sprake is van een positief dopinggeval, dan is dat primair de verantwoordelijkheid van de sporter. Wat voor reden er ook is dat de sporter positief getest is, het is een feit dat atleet positief is getest op doping. NOC*NSF is tegen het gebruik van doping.

Doping in de sport wordt bestreden om drie redenen:

1. Eerlijke sport (respect, geen competitievervalsing)
2. Integriteit van de sport (regels onvoorwaardelijk nageleefd)
3. Gezondheid sporter (voorkomen gezondheidsrisico's)

Doel hiervan is het handhaven van het vertrouwen in de sport.

Case 4: Drie Missed Tests en/of Filing Failures binnen 18 maanden. Een sporter heeft drie keer zijn/haar whereabouts onvolledig doorgegeven en/of was niet op de aangegeven plek.

Let op !

Reactie NOC*NSF pas nadat sporter, zijn/haar familieleden, bond, teammanager, teamgenoten etc. zijn geïnformeerd.

Kernboodschap

NOC*NSF heeft er door voorlichting (ook aan de sporters en de bonden) alles aan gedaan om de sporters van het Nederlands Olympisch Team op de hoogte te stellen van de whereaboutsverplichtingen. De sporters dienen deze verblijfsregistratie volledig in te vullen en wijzigingen bij te houden. Dit is primair de verantwoordelijkheid van de sporter.

Doping in de sport wordt bestreden om drie redenen:

1. Eerlijke sport (respect, geen competitievervalsing)
2. Integriteit van de sport (regels onvoorwaardelijk nageleefd)
3. Gezondheid sporter (voorkomen gezondheidsrisico's)

Doel hiervan is het handhaven van het vertrouwen in de sport.

De sporter heeft op datum 1, datum 2 en datum 3:
een bezoek van een dopingcontrole official gemist of
zijn/haar whereabouts onvolledig, niet of niet tijdig aangeleverd

Dit heeft plaatsgevonden binnen 12 maanden en geldt daarom volgens de World Anti Doping Code als een dopingovertreding.

Onderbouwing

Sporters die in een Geregistreerde Testing Pool zitten zijn verplicht hun whereabouts aan te leveren
Tijdens de Olympische Periode zijn alle sporters verplicht whereabouts aan te leveren.

Hierbij moeten ze 1 uur per dag aangeven waarop ze getest kunnen worden.

Wanneer ze tijdens dit "1-hour-slot" niet op de aangegeven plek zijn, wordt dit benoemd als een missed test.

Wanneer ze hun whereabouts niet of niet volledig hebben ingevuld, wordt dit benoemd als een filing failure.

Drie missed tests en/of filing failures (strikes) binnen 12 maanden worden gezien als een dopingovertreding.

Strikes worden toegekend door de Dopingautoriteit (sporters in NTP), een IF (sporters in ITP) of het IOC (tijdens de Olympische periode).

Een sporter kan tegen elke strike bezwaar aantekenen voordat deze definitief wordt vastgesteld.

Persverklaring NOC*NSF

Altijd! onderstaande boodschap bij bekendmaking van positief geval door IOC:

Onderbouwing

Het gaat om de stof ... , een lichaamseigen/niet lichaamseigen stof. De hoeveelheid die de betreffende sporter van deze stof in zijn bloed had, is .... mg. Dat is ... boven de grenswaarde van ... mg.

Kernboodschap

NOC*NSF heeft er door voorlichting (ook aan de bonden) alles aan gedaan om de sporters van het Nederlands Olympisch Team op de hoogte te stellen van de gevaren van bepaalde stoffen en van bepaalde supplementen. De regels zijn helder, evenals de mogelijke consequenties bij overtreding van deze regels.

Als er dan toch sprake is van een positief dopinggeval, dan is dat primair de verantwoordelijkheid van de sporter. Wat voor reden er ook is dat de sporter positief getest is, het is een feit dat atleet positief is getest op doping. NOC*NSF is tegen het gebruik van doping.

Doping in de sport wordt bestreden om drie redenen:

1. Eerlijke sport (respect, geen competitievervalsing)
2. Integriteit van de sport (regels onvoorwaardelijk nageleefd)
3. Gezondheid sporter (voorkomen gezondheidsrisico's)

Doel hiervan is het handhaven van het vertrouwen in de sport.

Bijlage 11. Analyse

Om de gewenste visie en communicatiestrategie bij dopingzaken te kunnen bepalen is in 2013 gestart met het maken van een analyse van de huidige situatie en context waarbinnen de communicatie rondom dopingzaken plaatsvindt. De volledige analyse is ter achtergrond opgenomen in deze bijlage.

Procedure dopingzaken

In geval de Dopingautoriteit een positieve test of andere overtredingen vaststelt, stuurt zij een aangetekende brief per post naar de betrokken sporter (en in kopie naar de betrokken sportbond). Dit begin van de procedure brengt communicatierisico's met zich mee, omdat het moment waarop kennis genomen kan worden van de inhoud door betrokkene niet vastligt en van geval tot geval varieert. Zowel bij de sporter als bij de sportbond. Vaak begint hier al miscommunicatie. Goede afstemming tussen de Dopingautoriteit en de bond kan dit ondervangen.

Partijen in dopingzaken

De eindrapportage van de werkgroep Doping van juni 2011 beschrijft 5 fasen in het beleidsproces antidoping: Antidopingbeleid, Kaders & Regels, Uitvoering, Tuchtrect en Toezicht.

Voor dit communicatieplan zijn de fasen Uitvoering en Tuchtrect van belang.

De partijen die daarin een rol spelen zijn:

- NOC*NSF
- Dopingautoriteit
- Sportbonden
- Sportverenigingen
- Individuele sporters
- Trainers, coaches en begeleiders van sporters
- Teams
- College Bescherming Persoonsgegevens
- ISR en tuchtcommissies van bonden
- VWS
- CAS (het hoogste internationale sporttribunaal, in Lausanne)
- WADA
- Internationale Federatie

Dit is van belang voor de uitvoering van de activiteiten in het kader van de communicatie rondom dopingzaken. Al deze partijen moeten in meer of mindere mate betrokken worden in de aanpak die door de sportbonden moet worden gerealiseerd. Bonden hebben bij de uitvoering vaak niet te maken met NOC*NSF, CBP, VWS, CAS en WADA. Ten aanzien van de internationale organisaties gaat het hierbij meestal om informeren, Internationale Sportfederaties kunnen een bepalende rol in dopingzaken spelen, dit wordt door bonden soms als lastig ervaren voor een goed communicatieproces.

Soorten dopingzaken

De Wereld Anti-Doping Code van WADA kent 10 'rule violations':

1. De aanwezigheid van een verboden stof en/of een verboden methode, de afbraakproducten daarvan en/of markers in een monster van een sporter.
2. Gebruik of poging tot het gebruik van een verboden stof of een verboden methode.
3. Het ontwijken van de dopingcontrole, en het zonder zwaarwegende reden weigeren medewerking te verlenen aan de dopingcontrole na daartoe (mondeling) te zijn aangewezen.
4. Whereabouts fouten.
5. Manipulatie van enig onderdeel van de dopingcontrole.
6. Bezit van een verboden stof of een verboden methode.

7. Handel, of een poging daartoe, in een verboden stof of een verboden methode.
8. Toediening, of een poging daartoe, van een verboden stof of een verboden methode.
9. Medeplichtigheid aan een dopingovertreding.
10. Verboden samenwerking.

Er kunnen zich vier verschillende scenario's in dopingzaken voordoen. Dat zijn situaties die naar aard verschillen al gaat het wel allemaal over een dopingzaak. Vier veelvoorkomende scenario's zijn in bijlage 7 uitgewerkt in een draaiboek, namelijk:

1. Een vastgestelde overtreding (op basis van één of meer van de 10 overtredingen. Deze heeft twee varianten die qua communicatie ook een verschillende aanpak vragen:
  - a. de uitslag van een controle waaruit een verboden stof blijkt
  - b. of een aanklacht door de dopingautoriteit waar geen verboden stof is gevonden (Armstrong)
2. Tuchtrectzaak
3. Een eigen melding door de sporter.
4. Een gerucht.

Bij de uitwerking van een draaiboek moet met deze scenario's rekening worden gehouden. Zowel binnen als buiten een Olympische periode.

Doping en overheid

De rijksoverheid is slechts zijdelings betrokken bij dopingzaken. Al leverde de bekendmaking van de dopingpraktijk van Lance Armstrong in het najaar van 2012 maar liefst 35 vragen van Tweede Kamerleden op. In Nederland is er sprake van een gedeelde verantwoordelijkheid, waarbij er sprake is van een taakverdeling tussen overheid en sport. VWS verstrekt jaarlijks een instellingssubsidie aan de Dopingautoriteit voor de uitvoering van haar taken (uitvoering dopingregels, maar ook stimuleren via voorlichting dat dopinggebruik op veelal fitnesscentra moet worden tegen gegaan). De sport is verantwoordelijk voor de bestrijding van doping. In sommige landen is die taak ook bij de Nederlandse overheid neergelegd (bijvoorbeeld in België waar doping gebruik en bezit strafbaar zijn gesteld). De overheid vindt het gebruik van doping, zowel binnen topsport als breedtesport, onwenselijk en acht een dopingvrije sport van groot belang. Tegelijkertijd ziet de overheid doping vanwege de proportionaliteit niet als een groot maatschappelijk probleem in Nederland. Publiciteit over dopingzaken kan tot actie vanuit de Tweede Kamer leiden (zie de grote hoeveelheid Kamervragen en de aandacht die dit onderwerp de laatste tijd krijgt tijdens een Wetgevingsoverleg Sport). Op het gebied van het antidopingbeleid en regelgeving ontwikkelt het ministerie van VWS een Dopingwet die binnenkort gereed is, en wordt de beleidsontwikkeling op het gebied van doping in Brussel (EU) en Straatsburg (Raad van Europa) ondersteund. Het ministerie van VWS gaat in haar begroting ook elk jaar in op het onderwerp doping.

Conclusies naar aanleiding van deze analyse:

1. De communicatie moet primair de issues 'liegen en bedriegen' en 'gezondheid' aanpakken. Een consequent gehanteerde kernboodschap in woordvoering is nodig om dit te bereiken.
2. Aanpassing van de procedure bekendmaking dopinggeval zal tot verbetering en betere beheersing van de communicatie leiden.
3. Alle partijen moeten in de uitvoering van het communicatiebeleid betrokken worden door de sportbond.
4. Er zijn 4 dopingscenario's die elk een eigen draaiboek vragen.
5. De overheid is terughoudend met bemoeienis met het antidopingbeleid. De overheid heeft een internationale rol en financiert mede de Dopingautoriteit
6. Primair is de sport verantwoordelijk voor de bestrijding van doping. Een goede communicatie is daarvan een onderdeel.